

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง "การเรียนการสอนหลักภาษาไทยในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ การศึกษา" นี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักภาษาไทย ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาของวิทยาลัยครูใน ส่วนกลาง ในเรื่องเกี่ยวกับ หลักสูตร การเตรียมการสอน วิธีดำเนินการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล ตลอดจนปัญหาและความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการสอน การเรียนวิชานี้

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่อาจารย์ผู้สอนหลักภาษาไทยในวิทยาลัยครูต่าง ๆ และแก่ผู้สนใจในการสอนหลักภาษาไทยโดยทั่วไป ให้ได้มีโอกาสนำผลจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนวิชานี้ให้ได้ผลดี อันจะเป็นผลให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาหลักภาษาไทย นอกจากนี้ ผู้วิจัยคาดว่าผลจากการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักภาษาไทยจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารการศึกษา คือใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชานี้ ตลอดจนการจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่อาจารย์และนักศึกษาได้เหมาะสมยิ่งขึ้น และผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันฝึกหัดครู อาจใช้ผลการวิจัยนี้ไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาวิชาหลักภาษาไทย แบบเรียน เพื่อผลิตครูที่มีประสิทธิภาพในการสอนวิชานี้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนหลักภาษาไทยในระดับ ป.กศ. ต้น และนักศึกษาระดับเดียวกันทั้งปีที่ 1 และปีที่ 2 จากวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 6 แห่ง จำนวนอาจารย์ 24 คน และ นักศึกษา 396 คน แบบสอบถามทั้ง 2 ชุด เป็นแบบเลือกตอบ (Check - List) แบบปลายเปิด (Open - end) และแบบประเมินค่า (Rating-Scale) แบบสอบถามอาจารย์แบ่งเป็น 5 ภาค คือ

ภาคที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนหลักภาษาไทย

ภาคที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักภาษาไทย

- หลักสูตร
- การเตรียมการสอน
- วิธีดำเนินการสอน
- การใช้อุปกรณ์การสอน
- การจัดกิจกรรม
- การวัดผล

ภาคที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักภาษาไทย

ภาคที่ 4 ความต้องการของอาจารย์ที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนหลักภาษาไทย

ภาคที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักภาษาไทย

แบบสอบถามนักศึกษา มีลักษณะคำถามคล้ายคลึงกับแบบสอบถามอาจารย์

เป็นคำถามเกี่ยวกับ

- รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักศึกษา
- ข้อคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนหลักภาษาไทย
- ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักภาษาไทย

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามอาจารย์คืน 20 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.33 แบบสอบถาม
นักศึกษา 385 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.22 และนำคำตอบมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. คิดคำตอบเป็นร้อยละ
2. หามัธยิมเลขคณิต
3. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

สำหรับสรุปผลของการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน คือ สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับอาจารย์
สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับนักศึกษา และสรุปเปรียบเทียบผลการวิจัยระหว่างอาจารย์และนักศึกษา
ดังต่อไปนี้

ก. สรุปผลการวิจัยที่ได้จากการสอบถามของอาจารย์ผู้สอนหลักภาษาไทย จำนวน 20 คน ได้รับคำตอบต่าง ๆ คือ

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนหลักภาษาไทย

อาจารย์ผู้สอนหลักภาษาไทยที่สอบถามจำนวนทั้งสิ้น 20 คน เป็นหญิง 16 คน เป็นชาย 4 คน อายุสูงสุด 50 ปี ต่ำสุด 21 ปี มีอายุเฉลี่ย 34.75 ปี เป็นโสด 7 คน สมรสแล้ว จำนวน 13 คน วุฒิสูงสุดคือปริญญาโททางการศึกษา 2 คน ปริญญาตรีทางวิชาการและมีวุฒิกู 2 คน ปริญญาตรีและประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ 3 คน ปริญญาตรีทางการศึกษา 13 คน

ระยะเวลาการทำงานด้านการศึกษาสูงสุด 27 ปี โดยเฉลี่ย 10.25 ปี ประสบการณ์ในการสอนวิชาหลักภาษา มากที่สุด 20 ปี น้อยที่สุด 1 ปี โดยเฉลี่ย 7 ปี จำนวนชั่วโมงที่สอนหลักภาษาไทยโดยเฉลี่ย 5.9 ชั่วโมง สอนวิชาอื่นโดยเฉลี่ย 7.75 ชั่วโมง วิชาอื่นที่สอนคือ วรรณคดีไทย การใช้ภาษา วิธีสอนภาษาไทย ประวัติวรรณคดีไทย วรรณกรรมปัจจุบัน และวาทกรรม ระดับชั้นที่สอนส่วนใหญ่สอน ป.กศ. ปีที่ 1 เป็นจำนวนร้อยละ 75 วิชาที่สอนมากที่สุดคือวิชาภาษาไทย 1 เป็นจำนวนร้อยละ 65 ส่วนวิชาที่ชอบสอนมากที่สุดในหมวดภาษาไทย คือวิชาวรรณคดีไทย เป็นจำนวนร้อยละ 45

เหตุผลในการสอนวิชาหลักภาษาไทย อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 40 สอนด้วยความสมัครใจ และผู้บังคับบัญชามอบหมายให้สอน เป็นจำนวนเท่า ๆ กัน สำหรับงานพิเศษที่ต้องทำนอกเหนือไปจากชั่วโมงสอน อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 75 เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รองลงมาต้องเป็นอาจารย์นิเทศก์ ช่วยงานคณาธิการ ช่วยงานห้องสมุด ช่วยงานแผนกทะเบียน เป็นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ช่วยงานค่านแนะแนว ช่วยงานค่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร นอกจากนี้ไม่มีงานพิเศษต้องทำ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักภาษาไทย ในค่านหลักสูตร การเตรียมการสอน วิธีดำเนินการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม และการวัดผล

จากผลการวิจัยปรากฏว่า ในค่านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 65 มีความคิดเห็นว่าเป็นจุด

มุ่งหมายที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของหลักสูตรฝึกหัดครู อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้หลักสูตร โดยวิเคราะห์หลักสูตรแล้วค้นคว้าเพื่อหาเพิ่มเติม ความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสาร "แนะแนวการสอน" วิชาภาษาไทยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู อาจารย์ ร้อยละ 55 เห็นว่าเนื้อหาในเอกสาร "แนะแนวการสอน" มากเกินไปทำให้สอนไม่ทัน รองลงมาคืออาจารย์ ร้อยละ 35 เห็นว่า ชัดเจน เหมาะสม ใช้เป็นแนวการสอนได้ดี

ระยะเวลาที่อาจารย์ผู้สอนหลักภาษาไทยจัดหรือเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการสอน อาจารย์ร้อยละ 35 เห็นว่าจัดมาก คือจัดเทอมละครั้ง และปรึกษากันเมื่อมีปัญหาเป็นจำนวนเท่ากัน มีจำนวนน้อยที่ไม่ได้ประชุม เมื่อได้รับมอบหมายให้สอนวิชาหลักภาษาไทยแล้ว อาจารย์ส่วนมากร้อยละ 70 ได้ศึกษาหลักสูตร และค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มีอาจารย์ร้อยละ 65 ศึกษาหลักสูตรและรวบรวมเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมการสอนทั้งระยะสั้นระยะยาว ส่วนใหญ่ร้อยละ 65 เตรียมการสอนเป็นอย่างดี โดยเตรียมการสอนทุกบทเรียน อาจารย์ผู้สอนร้อยละ 95 ได้อ่านหนังสือแบบเรียนระดับต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพื่อใช้ประกอบการสอนหลักภาษาไทย

เวลาสอนหลักภาษาไทย อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 70 เห็นว่าควรเพิ่มชั่วโมงให้มากขึ้นกว่า 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 30 เห็นว่าเวลาสอนเหมาะสมก็แล้ว และไม่มีผู้ใดเลยที่เห็นว่าควรลดชั่วโมงสอน ในการสอนหลักภาษาไทยนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 65 สอนแยกเป็นรายวิชาโดยเฉพาะในบางครั้ง และบางครั้งสอนรวมกับวิชาอื่น ๆ ในหมวดภาษาไทย วิธีสอนที่อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 85 ใช้สอนนักศึกษา คืออธิบายและยกตัวอย่าง อาจารย์ร้อยละ 80 ได้ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรม ตามความคิดเห็นของอาจารย์ โดยเฉลี่ยแล้วเห็นว่านักศึกษาศนใจเรียนวิชาหลักภาษาไทยในระดับปานกลาง

โดยเฉลี่ยแล้ว เนื้อหาวิชาที่นักศึกษาสนใจมากที่สุดได้แก่เรื่องสำนวนในภาษาไทย ในรายวิชาภาษาไทย 3 เนื้อหาวิชาที่สนใจในระดับน้อย ได้แก่เรื่อง วลีและประโยค ในรายวิชาภาษาไทย 1 อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 60 เห็นว่าไม่ควรตัดเนื้อหาวิชาใดออกเพราะเนื้อหาสมบูรณ์ดีแล้ว ส่วนผู้เห็นว่าควรตัดออกร้อยละ 40 คือในรายวิชาภาษาไทย 1

เห็นว่าควรตัดเรื่องการใช้เครื่องหมายต่าง ๆ ในภาษาไทยเท่าที่จำเป็น โคลงสุภาพ กพย์-ยานี กพย์ฉมัง ในรายวิชาภาษาไทย 2 เรื่องที่ควรตัดออกได้แก่ ไตรยางศ์ อักษรไทย การเทียบเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ปรากฏรูป และประโยคที่ยากขึ้น ในรายวิชาภาษาไทย 3 เรื่องที่ควรตัดออกได้แก่ การเทียบคำบาลี-สันสกฤต คำ ชนิดและความหมายของคำ และกลอนนิราศ เนื้อหาวิชาที่ควรตัดในรายวิชาภาษาไทย 4 คือ การผูกประโยคชั้นที่ยากขึ้น กพย์-ยานี กพย์ฉมัง กพย์สุรางคนางค์ในการเปรียบเทียบกับฉันท และฉันทลักษณะต่าง ๆ เท่าที่ปรากฏในแบบเรียนวรรณคดี ในรายวิชาภาษาไทย 5 เนื้อเรื่องที่อาจารย์เห็นว่าควรตัดออกได้แก่ วิธีใช้อุปสรรค บัจฉัย เฉพาะเท่าที่ปรากฏในภาษาไทย และการผูกประโยคชั้นที่ยากขึ้น เหตุผลที่ควรตัดเนื้อหาวิชาเหล่านี้ คือไม่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในชีวิตประจำวัน และเนื้อหาบางเรื่องซ้ำกับวิชาอื่น เช่น คำประพันธ์ต่าง ๆ ซ้ำกับในวิชาวรรณคดี นอกจากนี้ยังมีอาจารย์เป็นส่วนน้อย คือร้อยละ 5 มีความเห็นว่า ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาหลักภาษาไทย เรื่องคำประพันธ์สมัยใหม่ในรายวิชาภาษาไทย 5 โดยให้เหตุผลว่าเป็นเรื่องน่าสนใจ น่าเรียน

ขณะที่ทำการสอนในชั้นเรียน อาจารย์ส่วนมากร้อยละ 55 ไม่มีปัญหาใด ๆ เลย อาจารย์ร้อยละ 25 ขาดความสามารถในการชักจูงความสนใจของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนร้อยละ 65 พบว่า นักศึกษามีปัญหาต่าง ๆ คือ ขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เห็นว่านักศึกษาไม่ชอบทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนร้อยละ 10 ยังพบว่านักศึกษาไม่มีปัญหาใด ๆ

ในการใช้อุปกรณ์การสอน อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 85 มีความมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสบการณ์และขยายความรู้ให้แก่นักศึกษา โดยเฉลี่ยแล้วอาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนเป็นบางครั้ง อุปกรณ์ที่อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 ใช้ ได้แก่หนังสือประกอบการค้นคว้า ร้อยละ 80 ใช้รูปภาพ วิทยุเป็นอุปกรณ์ที่อาจารย์จำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 10 ใช้ แหล่งที่มาของอุปกรณ์ อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ใช้อุปกรณ์การสอนในวิทยาลัย รองลงมาร้อยละ 75 ใช้อุปกรณ์ที่ได้มาจากการมอบหมายงานให้นักศึกษาทำ และจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 20 ใช้อุปกรณ์ที่ได้มาจากสมาคมหรือองค์การ พฤกษกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาที่มีต่อการใช้อุปกรณ์การสอนของอาจารย์นั้น อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 75 เห็นว่าสนใจเรียน และผลการเรียนดีขึ้น ไม่มีนักศึกษายุ่ใดเลยที่จะแสดงความเบื่อหน่ายเมื่ออาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอน

การจัดกิจกรรมการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 จัดการอภิปรายและโต้วาที กิจกรรมที่อาจารย์ส่วนน้อยจัดคือนิทรรศการ โดยเฉลี่ยแล้วอาจารย์จัดกิจกรรมการสอนหลักภาษาไทยเป็นบางครั้ง มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนหลักภาษาไทย อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 จัด คือชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมนักประพันธ์ และชุมนุมผู้สนใจการอ่าน เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่อาจารย์จำนวนน้อยคือร้อยละ 15 จัด อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 50 มีความเห็นว่านักศึกษาให้ความร่วมมือดีมาก รองลงมาร้อยละ 30 เห็นว่านักศึกษาไม่รู้จักวิธีทำงานที่ถูกต้อง มีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 5 เห็นว่านักศึกษามักถือโอกาสหลีกเลียงการเรียนในชั้น

ในการวัดผลการสอนหลักภาษาไทยนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 85 มีความมุ่งหมายเพื่อวัดประสิทธิภาพในการสอนของผู้สอนและการเรียนของนักศึกษา มีจำนวนน้อยร้อยละ 5 วัดผลวิชาหลักภาษาไทยเพื่อแบ่งหมุ่ศึกษาตามความสามารถ วิธีวัดผลที่อาจารย์ผู้สอนใช้นั้น อาจารย์ร้อยละ 100 ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด รองลงมาร้อยละ 95 ให้นักศึกษาทำข้อทดสอบข้อเขียน มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 20 ที่สังเกตเป็นรายบุคคล วิธีเก็บคะแนนที่อาจารย์ผู้สอนใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 100 ได้แก่การเก็บคะแนนจากการทดสอบย่อย วิธีที่อาจารย์ใช้น้อยที่สุดร้อยละ 50 คือเก็บคะแนนตลอดปีจากงานที่มอบหมายให้ทำ ประเภทของคำถามนั้นปรากฏว่าอาจารย์ใช้คำถามประเภทวัดความจำ วัดการใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผล วัดการประมวลความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า วัดการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และวัดด้านการแสดงความคิดเชิงวิจารณ์ของผู้ตอบ ในระดับปานกลางทุกประเภท ข้อทดสอบที่อาจารย์ร้อยละ 95 ใช้ส่วนมากเป็นข้อทดสอบซึ่งอาจารย์ผู้สอนสร้างเอง และอาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ทำการทดสอบเมื่อจบบทเรียนแต่ละบท

3. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักภาษาไทยที่อาจารย์ประสบ ความต้องการของอาจารย์ที่จะปรับปรุงการเรียนการสอน ความต้องการความช่วยเหลือจากผู้บังคับบัญชาศึกษานิเทศก์ และข้อเสนอแนะทั่วไป

โดยเฉลี่ยแล้ว ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนหลักภาษาไทยประสบมากได้แก่ เนื้อหาในหลักสูตรไม่เหมาะสมกับเวลาเรียนที่กำหนดให้ หลักสูตรมีเนื้อหา

วิชาซ้ำกัน และเนื้อหาวิชามากเกินไปทำให้สอนไม่ทัน อาจารย์ผู้สอนต้องการจะปรับปรุง การเรียนการสอนหลักภาษาไทยในเรื่อง หลักสูตร คำนอหาคำใน เวลาริเรียน และปรับปรุง วิธีสอนหลักภาษาไทย อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 15 มีความต้องการให้ผู้บังคับบัญชาสนับสนุน ด้วยการจัดหาอุปกรณ์การสอนเตรียมไว้ให้มากยิ่งขึ้น รองลงมาร้อยละ 10 ต้องการให้จัด หาท่องภาษาไทย เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเป็นที่ประชุมพบปะระหว่าง ผู้สอนและผู้ศึกษา ความต้องการความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์นั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 20 ต้องการใหม่เป็นวิทยากร เพื่อบรรยายหรือแนะแนววิธีสอนและเนื้อหาแปลก ๆ ใหม่ ๆ หรือแจกหนังสือและเอกสารประกอบวิชาหลักภาษาไทย ซึ่งเป็นเอกสารที่ใหม่ ๆ และหายาก อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป คือ ส่วนใหญ่ร้อยละ 10 จากผู้ตอบ ร้อยละ 35 คน เห็นว่าควรปรับปรุงเนื้อหาวิชา โดยคัดเลือกเฉพาะกฎเกณฑ์ที่นำไปใช้ได้ จริง ๆ ซึ่เป็นภาษาสันสกฤตควรเปลี่ยนเสียใหม่ หรือเปลี่ยนเป็นภาษาไทย เช่น เอกภพประโยค อาจใช้ว่า ประโยคความตอนเดียว นอกจากนี้ อาจารย์ยังมีความเห็นว่า ควรให้วิชานี้เป็นวิชาเลือก ผู้สอนวิชาอื่นต้องสนใจและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษา ของนักศึกษา จัดชั่วโมงสอนให้มากขึ้น ร้อยละ 5 ควรนำวิชาภาษาศาสตร์มาปรับปรุง ตำราเรียนวิชาหลักภาษาไทย และปรับปรุงเทคนิคการสอนของครูเพื่อสร้างความสนใจของ นักศึกษา

ข. สรุปผลของการวิจัย ที่ได้จากแบบสอบถามนักศึกษา จำนวน 385 คน มีดังนี้

1. รายละเอียดเกี่ยวกับนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 385 คน เป็นนักศึกษาจากวิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานคร 6 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครู บ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ และ วิทยาลัยครูสวน- สุนันทา จำนวนนักศึกษาชาย 136 คน หรือร้อยละ 35.32 จำนวนนักศึกษาหญิง 249 คน หรือร้อยละ 64.68 มีอายุสูงสุด 22 ปี ต่ำสุด 14 ปี อายุเฉลี่ย 17.74 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ คือ 1.1487 ปี จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ระดับ ป.กศ.ต้น ทั้งปีที่ 1 และปีที่ 2

2. ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนหลักภาษาไทย

ในด้านทัศนคติของนักศึกษาต่อวิชาหลักภาษาไทย นักศึกษาระดับ ป.กศ.ต้น ในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.96 ชอบเรียนหลักภาษาไทย เหตุผลที่ชอบเรียนนั้น ร้อยละ 88.99 เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อวิชาอื่น ๆ เช่นวิชาการใช้ภาษาสำหรับการเขียนเรียงความ การอ่าน การพูด ฯลฯ มีนักศึกษาร้อยละ 40.04 ไม่ชอบเรียนหลักภาษาไทย โดยนักศึกษาร้อยละ 45.81 เห็นว่าเนื้อหาวิชาเข้าใจยาก วิชาที่นักศึกษาชอบเรียนมากที่สุดถึง ร้อยละ 61.46 คือวิชาวรรณคดี และมีจำนวนน้อย ร้อยละ 4.15 ไม่ชอบเรียนทั้งวิชาหลักภาษาไทย การใช้ภาษาไทย และวรรณคดีไทย โดยให้เหตุผลว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อ มีประโยชน์น้อย และไม่ชอบท่องจำเนื้อหาต่าง ๆ ตามลำดับ

เกี่ยวกับหลักสูตรภาษาไทย โดยเฉพาะหลักภาษา นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 53.50 เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว นักศึกษาต้องการให้มีเวลาเรียนเพิ่มมากขึ้น มีจำนวนร้อยละ 56.10 และมีเพียงจำนวนน้อยคือร้อยละ 1.31 เห็นว่าควรลดชั่วโมงลง

วิธีเรียนของนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ร้อยละ 76.88 คือจดงานและฟังอาจารย์บรรยายในขณะที่เรียน โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาให้ความสนใจต่อวิชานี้ในระดับปานกลาง ความต้องการให้อาจารย์ใช้วิธีสอนหลักภาษาในชั้นเรียน มีนักศึกษามากร้อยละ 60.52 ต้องการให้อาจารย์จัดกิจกรรมประกอบการสอน รองลงมาร้อยละ 39.22 ต้องการให้ใช้อุปกรณ์การสอนประกอบด้วย การแสดงออกของนักศึกษาในขณะที่เรียนนั้นส่วนใหญ่ร้อยละ 47.27 ได้แสดงความรับผิดชอบในการทำงาน และไม่มีนักศึกษาคิดที่ไม่เคยแสดงออกด้านใด

อุปกรณ์การสอนที่นักศึกษาเห็นอาจารย์ใช้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.21 เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนใช้หนังสือประกอบการค้นคว้าเป็นอุปกรณ์การสอน รองลงมาคือรูปภาพ นักศึกษาส่วนมากร้อยละ 45 มีความรู้สึกชอบอุปกรณ์การสอนที่อาจารย์ใช้เพราะช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาเห็นว่า อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนน้อย ในด้านความต้องการให้อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนนั้น ต้องการให้อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนเป็นบางครั้ง และมี

จำนวนน้อยเพียงร้อยละ 1.03 ที่ไม่ต้องการให้อาจารย์ผู้สอนใช้อุปกรณ์การสอนเลย

เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนหลักภาษาไทยที่อาจารย์จัด นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 79.74 เห็นว่า คือ การให้นักศึกษากันคว่ำและทำรายงาน รองลงมาร้อยละ 61.29 คือ การอภิปรายและโต้วาที กิจกรรมที่นักศึกษาเห็นว่าจัดน้อยที่สุด คือ ปักให้เล่นเกม เช่น แข่งขันการอ่าน ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาร้อยละ 30.91 เห็นว่ากิจกรรมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นได้คือ คุ้มค่าเวลาที่เสียไป มีจำนวนน้อยคือ ร้อยละ 1.56 เห็นว่าเป็นการเสียเวลาและไม่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอนจัดกิจกรรมมากน้อยเพียงใดนั้น โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาเห็นว่า อาจารย์จัดกิจกรรมน้อยครั้ง นักศึกษาต้องการให้อาจารย์จัดกิจกรรมในระดับปานกลาง ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ชุมชนภาษาไทยเป็น กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นอาจารย์จัดมาก จากความเห็นของนักศึกษาร้อยละ 78.44 เห็นว่าอาจารย์จัดชุมนุมผู้สนใจการอ่านน้อยที่สุด

วิธีการวัดผลหลักภาษาไทย นักศึกษาร้อยละ 79.74 เห็นว่าอาจารย์ให้ทำข้อทดสอบข้อเขียนมากที่สุด ให้ตอบปากเปล่าในชั้นเรียนน้อยที่สุด นอกจากนี้ร้อยละ 72.73 เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนได้เก็บคะแนนหลักภาษาไทยจากการอภิปรายหรือรายงานหน้าชั้นมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 70.13 คือเก็บคะแนนจากการสอบประจำเทอม โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนใช้คำถามในการวัดผลการเรียนการสอนหลักภาษาไทยประเภทวัดด้านความจำในระดับมาก และใช้ประเภทวัดด้านความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันในระดับน้อย นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 68.83 เห็นว่าข้อสอบควรเป็นทั้งปรนัยและอัตนัยปนกัน มีจำนวนร้อยละ 4.92 เห็นว่าข้อสอบควรเป็นอัตนัยเพียงอย่างเดียว ความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับระยะเวลาทำการทดสอบ ร้อยละ 64.16 ต้องการให้อาจารย์ทำการทดสอบเมื่อจบบทเรียนแต่ละบท รองลงมาคือต้องการให้ทดสอบเดือนละครั้ง

ปัญหาที่นักศึกษาประสบในการเรียนหลักภาษาไทย ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.98 เห็นว่าเนื้อหาวิชาเข้าใจยาก นักศึกษาร้อยละ 69.09 เมื่อเรียนวิชาหลักภาษาไทยไม่เข้าใจจะใช้วิธีอ่านหนังสือประกอบ รองลงมาร้อยละ 44.42 จะถามอาจารย์จนเข้าใจ มีเป็นจำนวนน้อยที่ถามผู้ปกครองและญาติพี่น้อง

เกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์สอนหลักภาษาที่นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบถึงร้อยละ 88.31 คือ มีวิธีการสอนที่ดี รองลงมาศึกษาร้อยละ 83.64 ขอให้อาจารย์ยอมรับฟังความเห็นของนักศึกษา

เกี่ยวกับข้อเสนอแนะของนักศึกษาในการปรับปรุงการเรียนการสอนหลักภาษาไทย นักศึกษาร้อยละ 70.39 เห็นว่าควรปรับปรุงการเรียนการสอนโดยจัดหาอุปกรณ์การสอน และหนังสืออ่านประกอบเพิ่มขึ้น รองลงมาร้อยละ 60.00 เห็นว่าควรปรับปรุงวิธีสอนของอาจารย์ มีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 29.09 เห็นว่าควรเพิ่มคะแนนวิชานี้ให้มากขึ้น

ค. สรุปผลการวิจัยเปรียบเทียบจากอาจารย์และนักศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากร

จากความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาพบว่า ทั้งอาจารย์ร้อยละ 65 และนักศึกษาร้อยละ 61.46 ชอบสอนและชอบเรียนนิเวศวิทยาไทยมากที่สุด ในค่านักศึกษา 1 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์นั้น อาจารย์ร้อยละ 70 และนักศึกษาร้อยละ 74.28 มีความเห็นตรงกันว่าควรเพิ่มชั่วโมงให้มากขึ้น วิธีสอนของอาจารย์และวิธีเรียนของนักศึกษาแตกต่างกัน โดยอาจารย์ร้อยละ 85 สอนหลักภาษาไทยด้วยการอธิบายและยกตัวอย่าง แต่นักศึกษาร้อยละ 76.88 กลับเรียนด้วยการจดงานและฟังอาจารย์บรรยาย ความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาจากความคิดเห็นของอาจารย์ คือนักศึกษาสนใจปานกลาง ซึ่งตรงกับความเห็นของนักศึกษา ในการเรียนวิชาหลักภาษาไทย นักศึกษาได้แสดงความรับผิดชอบในการทำงาน ร้อยละ 47.27 แต่อาจารย์เห็นว่านักศึกษาไม่มีความสนใจและความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ในการใช้อุปกรณ์การสอน อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้อุปกรณ์ คือหนังสือประกอบการค้นคว้า อาจารย์ส่วนน้อยใช้วิทยุเป็นอุปกรณ์การสอน ซึ่งนักศึกษาได้ให้ความเห็นตรงกับอาจารย์ พฤติกรรมของนักศึกษาที่มีต่อการใช้อุปกรณ์ อาจารย์ร้อยละ 75 เห็นว่านักศึกษาสนใจเรียนและผลการเรียนดีขึ้น ส่วนนักศึกษาร้อยละ 45 ชอบอุปกรณ์การสอนที่อาจารย์ใช้ เพราะช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น นักศึกษาได้ให้ความเห็นว่าอาจารย์ใช้อุปกรณ์น้อย แต่อาจารย์ให้ความเห็นว่าใช้อุปกรณ์บางครั้ง

เกี่ยวกับกิจกรรมประกอบการสอน อาจารย์ให้ความเห็นว่า กิจกรรมที่จัดบ่อย คือการอภิปรายและโต้วาที แต่นักศึกษาให้ความเห็นว่า การให้นักศึกษาค้นคว้าและ

ทำรายงานเป็นกิจกรรมที่จัดมากที่สุด อาจารย์ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางครั้ง แต่นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์จัดกิจกรรมน้อยครั้ง ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดมากที่สุด และน้อยที่สุด ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นตรงกัน คือชุมนุมภาษาไทย และชุมนุมผู้สนใจ การอ่าน ตามลำดับ

เกี่ยวกับการวัดผลวิชาหลักภาษาไทย อาจารย์ให้ความเห็นว่า วิธีวัดผลที่ใช้ น้อยที่สุด คือให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด ส่วนนักศึกษาให้ความเห็นว่าอาจารย์ให้ทำข้อทดสอบ ข้อเขียนมากที่สุด วิธีเก็บคะแนนที่ใช้ อาจารย์ตอบว่า เก็บคะแนนจากการทดสอบย่อย นักศึกษา กลับตอบว่า เก็บคะแนนจากการอภิปรายหรือรายงานหน้าชั้น ประเภทของคำถามในข้อทดสอบ อาจารย์ใช้ทุกประเภท คือ วัดคำถามการใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผล วัดคำถามความจำ วัดคำถาม การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน วัดการประมวลความรู้จากการค้นคว้า และวัดคำถาม แสดงความคิดเชิงวิจารณ์ของผู้ตอบในระดับปานกลาง แต่นักศึกษากลับตอบว่า วัดคำถามความจำ มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

อาจารย์ผู้สอนหลักภาษาไทยในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาทั้ง 6 แห่งของ กรุงเทพมหานคร สอนหลักภาษาไทยด้วยความสมัครใจและมุ่งมั่นับัญชามอบหมายให้สอน นอกจากงานสอน ยังมีงานพิเศษที่ต้องทำด้วย เช่น เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Clara Belle Hounshell Altaffer¹ ในงานวิจัย เรื่อง "Professional Preparation and Current Practices of English Teachers in the North Central High Schools of Oklahoma" วิชาที่อาจารย์ชอบสอน มากที่สุดในหมวดภาษาไทย คือ วรรณคดี ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ประภาศรี สุกบรรทัด² ที่ได้ ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจการสอนวิชาหลักภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ ใน จังหวัดพระนคร"

¹Clara Belle Hounshell Altaffer, loc.cit.

²ประภาศรี สุกบรรทัด, เรื่องเดิม, หน้า 143.

เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาไทย อาจารย์เห็นว่า เป็นจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของหลักสูตรฝึกหัดครู การใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย (เฉพาะหลักสูตร) นั้น จะวิเคราะห์หลักสูตรแล้วค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติม เห็นว่าเอกสาร "แนวทางการสอน" ภาษาไทย โดยเฉพาะวิชาหลักสูตรภาษาไทยมีเนื้อหามากเกินไปทำให้สอนไม่ทัน

อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรภาษาไทยจะมีการวางแผนการสอนร่วมกันเทอมละครั้ง และปรึกษากันเสมอเมื่อมีปัญหา เมื่อได้รับมอบหมายให้สอนวิชานี้ อาจารย์ส่วนใหญ่จะศึกษาหลักสูตร ค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดีทุกบทเรียน แสดงว่าผู้สอนเห็นความสำคัญ และมีความรับผิดชอบต่อการสอนจึงค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและเตรียมการสอนเป็นอย่างดี

ในด้านเวลาสอน อาจารย์เห็นว่า ควรเพิ่มชั่วโมงสอนให้มากกว่า 1 ชั่วโมง ต่อ 1 สัปดาห์ การสอนหลักสูตรภาษาไทยอาจารย์ส่วนใหญ่สอนแยกเป็นรายวิชาโดยเฉพาะในบางครั้ง และบางครั้งสอนรวมกับวิชาอื่น ๆ ในหมวดภาษาไทย ซึ่งตรงกับการวิจัยของประภาศรี สุกบรรทัด³ แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ โกลลานันท์⁴ ในงานวิจัยเรื่อง "การสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 โรงเรียนพณิชยการราชดำเนิน ปีการศึกษา 2515" ที่ว่า "วิธีสอนภาษาไทยได้แยกวิชาที่สอนเป็นชั่วโมง ๆ" วิธีสอนที่อาจารย์ผู้สอนใช้คือการอธิบายและยกตัวอย่าง อาจารย์มีความเห็นว่า นักศึกษาสนใจเรียนวิชาหลักสูตรภาษาไทยในระดับปานกลาง และขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอน อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้เป็นบางครั้ง ซึ่งตรงกับการวิจัยของ ประภาศรี สุกบรรทัด⁵ แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ โกลลานันท์⁶ ที่ว่า "บางวิชาไม่มีอุปกรณ์การสอนใช้เลยเช่นวิชาหลักสูตรภาษาไทย" อาจารย์ใช้หนังสือประกอบการ

³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

⁴ จุฬาลักษณ์ โกลลานันท์, เรื่องเดิม, หน้า 92.

⁵ ประภาศรี สุกบรรทัด, หน้าเดียวกัน.

⁶ จุฬาลักษณ์ โกลลานันท์, เรื่องเดิม, หน้า 94.

ค้นคว้าเป็นส่วนใหญ่ ตรงกับงานวิจัยของ พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง⁷ ในงานวิจัยเรื่อง "ปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2515" อุปกรณส่วนใหญ่ได้มาจากภายในวิทยาลัย

กิจกรรมการสอนที่จัด คือการอภิปรายและโต้วาที และจัดเพียงบางครั้งเท่านั้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่อาจารย์ผู้สอนเป็นส่วนใหญ่อีก คือชุมนุมภาษาไทยซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ศรีจันทร์ วิชาตรง⁸ ในงานวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2514"

เกี่ยวกับการวัดผลการสอนหลักภาษาไทย อาจารย์ผู้สอนตั้งความมุ่งหมายเพื่อวัดประสิทธิภาพในการสอนของผู้สอน และการเรียนของนักศึกษา โดยให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดต่างกับการวิจัยของ ประภาศรี สุกบรรทัด⁹ คือ "วัดผลท้ายชั่วโมงด้วยการซักถามนักเรียนให้ตอบพร้อมกันและตอบเป็นรายบุคคลแล้วจึงให้ทำแบบฝึกหัด" การเก็บคะแนนอาจารย์จะเก็บคะแนนจากการทดสอบย่อย ข้อทดสอบอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นผู้สร้างเอง และทำการทดสอบเมื่อจบบทเรียนแต่ละบท

เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักภาษาไทย อาจารย์เห็นว่าหลักสูตรไม่เหมาะสมกับเวลาเรียนที่กำหนดให้ เนื้อหามากเกินไป ซึ่งตรงกับ จุดลักษณะ โภศลานั้น¹⁰ ที่ว่า "ค่านหลักสูตร เนื้อหาวิชา ครูแทบทั้งหมดเห็นว่ามากเกินไป น่าเบื่อ ไม่เหมาะสมกับอัตราเวลาเรียน" อาจารย์ผู้สอนต้องการจะปรับปรุงหลักสูตร ค่านเนื้อหา เวลาเรียน และปรับปรุงวิธีสอนภาษาไทย ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ชนัญญา เทพวัลย์¹¹ ในเรื่อง "ความช่วยเหลือที่ครูภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและ

⁷พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง, เรื่องเดิม, หน้า 47.

⁸ศรีจันทร์ วิชาตรง, เรื่องเดิม, หน้า 51.

⁹ประภาศรี สุกบรรทัด, หน้า 144.

¹⁰จุฬาลักษณ์ โภศลานั้น, หน้า 94.

¹¹ชนัญญา เทพวัลย์, หน้า 70.

ชนบุรีต้องการ" เมื่อ พ.ศ. 2505 ทิวา "ครูเกือบทั้งหมดต้องการให้ปรับปรุงหลักสูตร
ปรับปรุงวิธีสอนให้ดีขึ้น" ต้องการให้ผู้บังคับบัญชาสนับสนุนด้วยการจัดหาอุปกรณ์การสอน
เตรียมไว้ให้มากยิ่งขึ้น และต้องการให้จัดหาห้องภาษาไทยเพื่อเป็นศูนย์รวบรวมอุปกรณ์ต่างๆ
ตลอดจนเป็นที่ประชุมพบปะระหว่างผู้สอนกับผู้ศึกษา ตรงกับงานวิจัยของ ชนัญดา เทพวัลย์¹²
เช่นกัน ความต้องการความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ด้วยการให้มาเป็นวิทยากรบรรยาย
และแนะแนววิธีสอน หรือแจกเอกสารที่ใหม่ ๆ และหายาก ตรงกับงานวิจัยของ ชนัญดา
เทพวัลย์¹³ คือ "ต้องการให้ศึกษานิเทศก์แนะวิธีสอนและอบรมวิธีสอน" จะเห็นได้ว่า
แม้ระยะเวลาของการวิจัยจะต่างกันหลายปี แต่ความต้องการนี้ยังมีอยู่

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น ทั้ง 6 แห่ง ส่วนใหญ่ชอบเรียน
วิชาการคณิตศาสตร์มากที่สุดกว่าวิชาอื่น ๆ ในหมวดภาษาไทย ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ประภาศรี
สุคนธ์รัต¹⁴ คำรง กล่าวพากร¹⁵ ในงานวิจัยเรื่อง "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนฝึกหัด-
ครู ป.กศ.ต้น ที่มีต่อวิชาภาษาไทย" ศรีจันทร์ วิชาตรง¹⁶ นลินี เกษรอังกูร¹⁷ ในงาน
วิจัยเรื่อง "การเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียม
อุดมศึกษา ปีการศึกษา 2512" พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง¹⁸ จุฬาลักษณ์ โภศลานันท์¹⁹
นักเรียนชอบเรียนหลักภาษาไทยเพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อวิชาอื่น ๆ เช่นวิชาการใช้ภาษา

¹² เรื่องเดียวกัน.

¹³ เรื่องเดียวกัน.

¹⁴ ประภาศรี สุคนธ์รัต, หน้า 147.

¹⁵ คำรง กล่าวพากร, เรื่องเดิม, หน้า 46.

¹⁶ ศรีจันทร์ วิชาตรง, หน้า 49.

¹⁷ นลินี เกษรอังกูร, เรื่องเดียวกัน, หน้า 46.

¹⁸ พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง, หน้า 42.

¹⁹ จุฬาลักษณ์ โภศลานันท์, หน้า 92.

ซึ่งตรงกับงานวิจัยของประภาศรี สุกบรรทัด นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชานี้เพราะเห็นว่าเนื้อหาวิชาเข้าใจยาก ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง²⁰ ที่ว่า "วิชาในหมวดภาษาไทยที่นักเรียนประสบปัญหาในการเรียนมากที่สุดคือวิชาหลักภาษาไทย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเนื่องจากเนื้อหาวิชาเข้าใจยากเกินไป และเนื้อหาวิชามากเกินไป"

นักศึกษามีความเห็นว่าการหลักสูตรเหมาะสมแล้ว ต้องการให้มีเวลาเรียนเพิ่มขึ้น นักศึกษาเรียนวิชานี้ด้วยการจดงานและฟังอาจารย์บรรยาย ใกล้เคียงกับการวิจัยของประภาศรี สุกบรรทัด ว่า "นักเรียนเรียนวิชาหลักภาษาไทยโดยการจดงานและฟังครูอธิบาย" สนใจเรียนวิชานี้ในระดับปานกลาง เห็นว่าอุปกรณ์การสอนที่อาจารย์ใช้คือหนังสือประกอบการค้นคว้า อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนเป็นบางชั่วโมง กิจกรรมที่อาจารย์จัดบ่อยคือให้นักศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน ให้นักศึกษาฝึกเล่นเกมจิ๊กซอว์น้อยที่สุด นักศึกษาเห็นว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดบ่อยที่สุดคือชุมนุมภาษาไทย จิ๊กซอว์น้อยที่สุดคือชุมนุมผู้สนใจการอ่าน การวัดผลวิชาหลักภาษาไทย นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ให้ทำข้อทดสอบข้อเขียนมากที่สุด และตอบปากเปล่าในชั้นเรียนน้อยที่สุด อาจารย์มักเก็บคะแนนจากการสอบประจำเทอม ใช้คำถามในข้อสอบประเภทวัดความจำ ต้องการให้อาจารย์ใช้ข้อสอบชนิดปรนัยและอัตนัยปนกัน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ คำรง กล่าพากร²¹ ศรีจันทร์ วิชาตรง²² และ นลินี เกษรอังกูร²³

ปัญหาที่นักศึกษารับรู้ส่วนใหญ่ประสบ คือเนื้อหาวิชาเข้าใจยาก จะแก้ปัญหาโดยอ่านหนังสือประกอบเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแตกต่างจากการวิจัยของประภาศรี สุกบรรทัด²⁴ ที่ว่า "เมื่อเรียนหลักภาษาไม่เข้าใจนักเรียนส่วนมากจะถามครู" นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ผู้สอนมีวิธีการสอนที่ดีมากที่สุด

²⁰ พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง, เรืองเคิม.

²¹ คำรง กล่าพากร, หน้า 46.

²² ศรีจันทร์ วิชาตรง, หน้า 51.

²³ นลินี เกษรอังกูร, หน้า 47.

²⁴ ประภาศรี สุกบรรทัด, หน้า 147.

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

ก. สำหรับอาจารย์ผู้สอนหลักภาษาไทย

1. จากการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีสอน คือการอธิบายและยกตัวอย่าง นักศึกษาสนใจเรียนวิชานี้ในระดับปานกลาง และมีความต้องการให้อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีสอนที่ดีในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยใคร่เสนอคำแนะนำทั่วไป และวิธีสอนหลักภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์ผู้สอนพิจารณาตามสมควร คือ

คำแนะนำทั่วไป

การส่งเสริมความสำคัญ อาจารย์ผู้สอนควรส่งเสริมความสำคัญของวิชาหลักภาษาไทย และเน้นให้นักศึกษาเห็นประโยชน์ที่จะได้รับการเรียนวิชานี้

การสร้างจุดมุ่งหมาย อาจารย์ผู้สอนควรสร้างจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งเรียกว่าจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมทุกชั่วโมงการสอน เพราะจะทำให้ผู้สอนทราบว่า บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ครบหรือไม่

การรับรู้สภาพของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนควรพยายามสังเกตสภาพของนักศึกษา ด้วยการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาวัยรุ่น เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างได้ผลดี และสามารถแก้ปัญหาทางระเบียบวินัยได้ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น

วิธีสอนหลักภาษาไทย

1. สอนให้สนุก อาจารย์ผู้สอนควรหากวิธีต่าง ๆ ในการสอนมาใช้กับนักศึกษาเพื่อให้วิชาน่าเรียน และเป็นที่สนใจของนักศึกษา ด้วยการใช้อุปกรณ์การสอนหลาย ๆ ชนิด และควรใช้ทุกบทเรียน นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมประกอบการสอน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ควรจัดกิจกรรมให้สนุก น่าสนใจ

2. สอนให้สัมพันธ์ อาจารย์ผู้สอนควรสอนหลักภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ในหมวดภาษาไทย เช่น การใช้ภาษา ได้แก่ สอนหลักการอ่านให้สัมพันธ์กับการอ่าน สอนหลักการเขียนตัวสะกด การันต์ให้สัมพันธ์กับการเขียน สอนเรื่องวลีและประโยคให้สัมพันธ์กับการเขียนเรียงความ เป็นต้น และอาจสอนให้สัมพันธ์กับวิชาในหมวดอื่น ๆ เช่น ศิลปศึกษา และสังคมศึกษา
3. สอนให้สังเกต อาจารย์ผู้สอนควรสร้างนิสัยช่างสังเกตให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษา วิชาหลักภาษาช่วยได้มาก เช่น สังเกต การพูด การเขียน ของบุคคลที่อยู่แวดล้อมตัวนักศึกษา ในเรื่องคำประพันธ์ต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอนอาจให้นักศึกษาสังเกตแนวโน้มในการแต่งบทร้อยกรองในปัจจุบัน
4. สอนเพื่อส่งเสริม เป็นการสอนหลักภาษาไทยเพื่อส่งเสริมสติปัญญาของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมให้มีความรักการอ่านและค้นคว้า อาจารย์ผู้สอนอาจมอบหมายงานให้นักศึกษาทำด้วยการไปศึกษาเนื้อหาบางเรื่องจากหนังสือหลายเล่ม แล้วเขียนเป็นรายงานส่งหรือส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้คิดค้นหาเหตุผลด้วยตนเอง เช่น การวิจารณ์ภาษาที่สื่อมวลชนใช้ตามหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ ฯลฯ ถูกหรือผิดอย่างไร ให้นักศึกษาเป็นผู้ตัดสินใจด้วยการใช้หลักภาษาเข้าจับ

5. สอนเพื่อสร้างสรรค์ เป็นการสอนให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ เช่น ให้นักศึกษาแต่งคำประพันธ์เนื้อเรื่องหลักภาษาไทยบางเรื่องเพื่อให้จำได้ง่าย หรืออาจารย์ผู้สอนอาจให้นักศึกษาช่วยสร้างอุปกรณ์การสอนวิชานั้นจากความคิดของนักศึกษาเอง หรือให้นักศึกษาค้นหาตัวอย่างจากเนื้อเรื่องหลักภาษาไทยหลาย ๆ ตัวอย่าง หรือนักศึกษาจะสร้างตัวอย่างขึ้นเองเป็นแบบฝึกหัดก็ได้ โดยใช้ตัวอย่างที่อาจารย์ผู้สอนให้เป็นหลัก เช่น เรื่อง วลี และประโยคที่ยากขึ้น การนำคำภาษาอื่นมาใช้ในภาษาไทย ฯลฯ

6. สอนเพื่อสื่อสาร เป็นการสอนให้นักศึกษาใช้วิชาหลักภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คือติดต่อกับบุคคลชั้นต่าง ๆ ในสังคม เช่น บุคคลธรรมดา พระภิกษุ หรือชนชั้นเจ้านาย ฯลฯ เพราะการติดต่อกับบุคคลชั้นต่าง ๆ นั้นจะต้องใช้ภาษาให้ถูกต้อง ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความรู้ทางหลักภาษาไทยประกอบ

7. สอนเพื่อสะสม เป็นการสอนเพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากอาจารย์ จากการอ่าน การฟัง ด้วยการบันทึกไว้ให้เป็นหมวดหมู่เพื่อใช้พื้นฐานในการศึกษาต่อชั้นสูงต่อไป

2. การวัดผลการสอนหลักภาษาไทย อาจารย์ผู้สอนควรวัดหลาย ๆ ด้านนอกเหนือจากการให้นักศึกษาทำข้อทดสอบข้อเขียน เช่น การให้ตอบปากเปล่าในชั้นเรียน การให้เขียนรายงานส่ง การสังเกตนักศึกษาเป็นรายบุคคล อาจารย์ผู้สอนอาจพิจารณาพัฒนาการการเรียนรู้วิชานี้ของนักศึกษาแต่ละคนว่าดีขึ้นหรือลดลง แล้วหาทางแก้ไข นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนควรวัดผลวิชาหลักภาษาเป็นระยะ ๆ อาจวัดผลเป็นบทเรียนย่อย ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษา

สนใจเรียนอยู่เสมอ แบบฝึกหัดชนิดต่าง ๆ อาจเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดผลการสอนวิชานี้ได้ ครูควรสร้างแบบฝึกหัดเนื้อเรื่องหลักภาษาหลาย ๆ ชนิด เพื่อเร้าให้นักศึกษาเกิดความสนใจ และสามารถมองเห็นพัฒนาการของตน

3. พยายามปรับปรุงคุณภาพของตนเองด้วยการพยายามไต่หาความรู้เพิ่มเติม ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิธีสอนใหม่ ๆ โดยเข้ารับการอบรม หรือฟังการบรรยาย อภิปรายจากวิทยากรซึ่งสถาบันต่าง ๆ ได้จัดอยู่เสมอ

ข. สำหรับผู้บริหารการศึกษา

1. จากการวิจัย พบว่าอาจารย์และนักศึกษาต้องการอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ผู้บริหารควรแบ่งเงินงบประมาณส่วนหนึ่งให้เป็นส่วนของอุปกรณ์หมวดภาษาไทย หรือทางหมวดภาษาไทยอาจรวมมือกับหมวดอื่น ๆ จัดโครงการ (workshop) เพื่อผลิตอุปกรณ์ที่จำเป็น หรือ อาจจัดโครงการแลกเปลี่ยนอุปกรณ์ระหว่างวิทยาลัยเพื่อทุนค่าใช้จ่าย

2. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้อาจารย์จัดกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบการสอนให้มากขึ้น และสนับสนุนโดยจัดงบประมาณค่านนี้ให้

3. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้อาจารย์ไปอบรม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการสอนหลักภาษาไทย การสร้างอุปกรณ์ การวัดผล ทั้งภายในและต่างประเทศเสมอ ๆ หรือเชิญศึกษานิเทศก์มาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าว

4. ผู้บริหารควรแบ่งเงินงบประมาณเพื่อจัดหาหนังสืออ่านประกอบวิชาหลักภาษาไทยไว้ในห้องสมุดให้มากพอเพื่อที่นักศึกษาจะได้ใช้อย่างทั่วถึง

ค. สำหรับสถาบันฝึกหัดครู

1. ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับเวลาเรียนด้วยการตัดเนื้อหาวิชาเรียนที่ซ้ำกัน หรือซ้ำกับวิชาอื่นออกบ้าง เช่น เรื่องคำประพันธ์ต่าง ๆ ในรายวิชาภาษาไทย 1 ภาษาไทย 4 และภาษาไทย 5 อาจรวมกันได้ในรายวิชาภาษาไทยเดียว หรือเรื่องสมาส-สนธิในรายวิชาภาษาไทย 4 ภาษาไทย 5 อาจตัดออกเหลือเพียงไว้ในรายวิชาภาษาไทย 4 หรือ 5

2. ควรเพิ่มคะแนน เพิ่มจำนวนหน่วยกิต เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจเรียนวิชานี้

3. ควรจัดการอบรมและการสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักภาษาไทย เพื่อเพิ่มความรู้แก่อาจารย์ผู้สอน

4. หน่วยงานในเทศก กรมการฝึกหัดครู ควรมีบทบาทในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชานี้ เช่น จัดให้มีการประชุมอบรม ฯลฯ

ง. สำหรับงานวิจัยต่อไป

1. ในการวิจัยควรใช้เครื่องมือหลาย ๆ อย่าง นอกจากแบบสอบถามแล้ว อาจจะใช้การสัมภาษณ์ด้วย

2. ควรจะมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักภาษาไทยในภาคอื่น ๆ และเปรียบเทียบกับในกรุงเทพมหานคร

3. ควรจะมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาหลักภาษากับการเรียนวิชาอื่นในหมวดภาษาไทย

4. ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อทดสอบวิชาหลักภาษาไทย เพื่อใช้เป็นข้อสอบมาตรฐานในการวัดผล วิชาในระดับต่าง ๆ กัน เช่น ในมัธยมศึกษาต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ฯลฯ

5. ควรจะมีการวิจัยเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาทดลองใช้ในการสอน เช่น การสอนเป็นทีม การสอนแบบจุลภาค การสอนด้วยอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เช่น สไลด์ เป็นต้น

6. ควรจะมีการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของวิชาหลักภาษากับการเขียนเรียง-ความ หรือการอ่าน

7. ควรจะมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกหัดเนื้อเรื่องวิชาหลักภาษาไทยแต่ละเรื่อง เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในระดับใดระดับหนึ่ง

8. ควรจะมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการทดลองสอนหลักภาษาไทย ด้วยการตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในวิชาหลักภาษาไทยบางเนื้อเรื่อง

๑. ควรจะมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการทดลองสอนหลักภาษาไทยด้วยอุปกรณ์
ที่สร้างขึ้น หรือกิจกรรมที่จัดขึ้น

๑๐. ควรจะมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการทดลองสอนหลักภาษาไทยให้สัมพันธ์กับ
สิ่งแวดล้อมรอบตัวนักศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย